

Rekomendacja Europejskiego Kongresu Finansowego 2017

Digitalizacja ubezpieczeń – potrzeba zmian prawnych i regulacyjnych

Wprowadzenie

Digitalizacja i cyfryzacja to obecnie zjawiska o zdecydowanie największym wpływie na wszystkie sfery systemu gospodarczego i finansowego. Zjawiska te mają swój wymiar globalny, unijny oraz lokalny – krajowy.

Już bardzo wstępna analiza poziomu wykorzystania technik cyfrowych w obrębie różnych rynków prowadzi do konkluzji, że polski rynek ubezpieczeń jest wręcz ułomny pod względem wykorzystywania digitalizacji i cyfryzacji. Bariery regulacyjne uniemożliwiają bowiem krajowym zakładom ubezpieczeń oferowanie ochrony ubezpieczeniowej czy też świadczenie bieżącej obsługi osób ubezpieczonych w ramach realizacji postanowień umowy ubezpieczenia wyłącznie za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Jest to o tyle zaskakujące, że po pierwsze, takie – nazwijmy to – w pełni cyfrowe ubezpieczenia są usługą wręcz powszechną w ramach innych jurysdykcji unijnych (np. brytyjskich), a po drugie, techniki cyfrowe są z powodzeniem od wielu lat wykorzystywane w ramach krajowego systemu bankowego – i to niejednokrotnie na poziomie istotnie wyższym od średniego poziomu całego jednolitego rynku finansowego. Wskazana ułomność krajowego rynku ubezpieczeń kompletnie nie wpisuje się w obecny trend i oczekiwania ubezpieczających, którzy funkcjonując w tzw. cyfrowym ekosystemie, oczekują tego, że również usługi ubezpieczeniowe będą mogły być przez nich nabywane i realizowane z wyłącznym wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. W konsekwencji dla ubezpieczających kompletnie niezrozumiałe jest to, dlaczego w przypadku rynku ubezpieczeń mają do czynienia nadal z tradycyjnymi – papierowymi – metodami interakcji.

Występujące ograniczenia prawne i regulacyjne naruszają zasady równego konkutowania na jednolitym rynku finansowym i – co ważniejsze – stoją na przeszkodzie realizowania gospodarczych i społecznych zadań ubezpieczeń majątkowych i życiowych, w tym w szczególności uświadamiania potrzeby ubezpieczenia się.

Rekomendacje

Rekomendujemy wyeliminowanie poniższych barier regulacyjnych uniemożliwiających oferowanie ochrony ubezpieczeniowej oraz świadczenie bieżącej obsługi osób ubezpieczonych w ramach umowy ubezpieczenia w wyłącznym wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Należy wyeliminować w szczególności:

1. Konieczność uzyskiwania pisemnych zgód ubezpieczającego i ubezpieczonego (jak np. zgody na przetwarzanie danych, zgody na uzyskanie dostępu do dokumentacji medycznej czy też do danych z Narodowego Funduszu Zdrowia, zgody na uzyskanie dostępu do danych znajdujących się w dyspozycji innego zakładu ubezpieczeń; w praktyce chodzi tutaj o zgody dotyczące danych wrażliwych, np. o stanie zdrowia klienta zainteresowanego ochroną ubezpieczeniową, które są potrzebne zakładowi ubezpieczeń do oszacowania ryzyka ubezpieczeniowego).
2. Konieczność przekazywania ubezpieczającemu i ubezpieczonemu danych i informacji z wykorzystaniem tzw. trwałego nośnika.
3. Konieczność składania niektórych oświadczeń woli przez zakład ubezpieczeń z wykorzystaniem tradycyjnej pisemnej formy (jak np. w procesie likwidacji szkody ubezpieczeniowej).
4. Wynikającą z przepisów ustawy Kodeks cywilny konieczność przekazywania niektórych informacji i oświadczeń przez zakład ubezpieczeń do ubezpieczającego w formie pisemnej.

Ponadto należy zapewnić zakładom ubezpieczeń w pełni elektroniczny dostęp do danych na temat ubezpieczających i ubezpieczonych.

Uzasadnienie

Digitalizacja ubezpieczeń jest zjawiskiem nieuniknionym. Leży w interesie zakładów ubezpieczeń (które już dzisiaj dysponują odpowiednią zdolnością do oferowania takich usług i są zainteresowane obniżeniem kosztów swojej działalności), ubezpieczających i ubezpieczonych (zainteresowanych uzyskiwaniem ochrony ubezpieczeniowej w możliwie najprostszy sposób, w tym bez potrzeby składania papierowych oświadczeń woli), a przede wszystkim w interesie społecznym i gospodarczym. W tym ostatnim kontekście wypada wskazać w szczególności, że digitalizacja ubezpieczeń doskonale wpisuje się w potrzebę budowania świadomości w obszarze społecznego i gospodarczego znaczenia ubezpieczeń majątkowych i życiowych.

Pozwalamy sobie dodatkowo wskazać, że wyeliminowanie wyżej wskazanych barier prawnych i regulacyjnych byłoby – pod względem prac legislacyjnych – działaniem bardzo prostym i w istocie sprowadzałoby się do wprowadzenia niewielkich zmian do postanowień norm ustawy Kodeks cywilny i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (w szczególności: zastąpienia pojęcia: *pisemna zgoda* pojęciem *wyraźna zgoda*; dopuszczenia możliwości składania wszelkich oświadczeń woli z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej; rozszerzenia zakresu przetwarzania i pozyskiwania danych osobowych i innych danych wrażliwych przez zakład ubezpieczeń; umożliwienia zakładom ubezpieczeń komunikacji z ubezpieczającym, ubezpieczonym i poszkodowanym z wykorzystaniem tylko środków komunikacji elektronicznej; umożliwienie zakładom ubezpieczeń możliwie szerokiego dostępu do danych na temat ubezpieczających i ubezpieczonych). Obecnie znajdujemy się w doskonałym momencie na przeprowadzenie wyżej wskazanych zmian,

najbliższe miesiące stać będą bowiem pod znakiem quasi-implementacji do systemu prawa krajowego unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (tzw. RODO), które jest związane między innymi z wyżej wskazanymi barierami prawnymi i regulacyjnymi. Jest to zatem świetna okazja do podjęcia przez prawodawcę krajowego działań nakierowanych na wprowadzenie rozwiązań pozwalających na pełną digitalizację ubezpieczeń.